

Pontius Pilatus en Jezus: “Wat is waarheid?”

Orde van dienst:

Welkom en mededelingen: Melissa

Zingen (band + gemeente):

- Symfonie (Opwekking 753)
- Laat ons samen één zijn (Sela)

Sketch en quiz over Pilatus: Anton

Welkom en mededelingen: Melissa

Gesproken votum en groet: At

Zingen (band + gemeente): Vol ontzag (opwekking 803)

Gebed: Melissa?

Collecte: diakenen + orgelspel (mooi muziekstuk, in te vullen door organist?)

Pontius Pilatus, de Romein.

Bijbellezing: Johannes 18-28-19: 16

Zingen Opwekking 614 Uw genade is mij genoeg

Preek

Zingen (orgel + gemeente): Gezang 49

Zingen (orgel + gemeente) > Geloofsbelijdenis: Op de melodie

van Gezang 114 LvdK .**Gebed:** At *Melissa aankondigen gebedsbox en bidavond in soos op 15 maart*

Luisterlied + gebedsbox: Orphans of God

Gebed

Afsluiting: Melissa bedankt mensen voor hun komst + het eten aankondigen + de 2 liederen

Zingen (band + gemeente):

- The Psalm Project (1, 16, 72 en 119 > band kiest nog 1 van deze vier)
- Lof aanbidding (opwekking 671)

Zegen

Eten en napraten in de hal voor iedereen!

Preek:

In onze geloofsbelijdenis staan twee namen: de naam van Maria en de naam van Pontius Pilatus.

Maria begrijpelijk: zij is de moeder van Jezus. Door haar werd Gods zoon ons vlees en bloed.

Zij is de gezegende onder de vrouwen.

Maar Pontius Pilatus? Die harde Romein? Wat doet die in onze belijdenis?

Al vele eeuwen lang klinkt zijn naam in kerken over de hele wereld. Bij doopvonten. Bij begrafenissen. In kerkdiensten. Waarom?

Er hebben toch wel meer mensen een belangrijke rol gespeeld in de Bijbel: Adam, Abraham, David, Petrus, Johannes...

Maar Pilatus: zo'n harde, ongelovige Romein. Wat doet zijn naam in ons Apostolicum?

Wat heeft hij te maken met het evangelie? Waarom die eer?

Thema: **Jezus Christus leed onder Pontius Pilatus.**

Daaruit blijkt zijn onschuld.

Daaruit blijkt mijn onschuld.

1. Daaruit blijkt de onschuld van Jezus.

Eig. kent iedereen deze Romeinse Prefect wel.

Uit die rare toverspreuk: ““Hocus, pocus, Pilatus pas..”.

Maar: wat is zijn betekenis voor ons? Waarom staat zijn naam in ieder evangelie?

Je kunt zeggen: dat is voor de **datering**.

Zo van: ‘Wanneer stierf Jezus?’.

Antwoord: ‘In de dagen van Pontius Pilatus’.

In die tijd waren er nog geen jaartallen zoals nu.

Wij hebben het over 2018. En we zeggen, dat de tweede wereldoorlog duurde van 1940-1945.

In Jezus’ tijd nog niet.

Toen dateerde men naar belangrijke gebeurtenissen of namen.

Zoals: Jezus werd geboren in de dagen van keizer Augustus. Toen Quirines regeerde over Syrië.

Of: die man stierf zoveel jaar na de ramp.

Romeinen dateren vanaf de stichting van de stad Rome: ‘Ab urbe condita’.

Zoveel jaar na de stichting van de stad.

Zó kun je dus ook zeggen: Jezus stierf in de dagen van Pontius Pilatus.

Je kunt ook zeggen, dat je zo weet, dat Jezus **echt geleefd** heeft.

Het is allemaal echt gebeurd.

Het is geen rare mythe of een mooi sprookje: “Er was eens....”.

Nee: het gaat om feiten. Om geschiedenis.

Het is allemaal echt gebeurd op onze aarde en in onze geschiedenis. Zoals de Bijbel heel vaak allerlei namen geeft. Van koningen, steden, ooggetuigen.

Steeds is de boodschap: het is écht gebeurd! Op onze aarde.

God is geen vage afgod, die ergens op een hoge berg woont. Gehuld in vreemde mythen.

Geen onverschillige God, die niets van zich laat merken.

Nee, Hij grijpt in. Roept. Bevrijdt. In onze geschiedenis. In mijn leven.

Toch is hiervoor niet speciaal de naam van Pontius Pilatus nodig.

Je kunt ook zeggen: ‘Jezus stierf in de dagen van Herodes of Kajafas’.

Waarom Pontius Pilatus?

Omdat hij in die dagen officieel **rechter** was.

Dat is de kern: Pilatus was prefect in Judea. Alleen hij mocht doodsvonnissen uitspreken. Hij is rechter. Rechter binnen het beroemde Romeinse recht. Onafhankelijk.

Hij was het officiële gezag.

Gezag, dat door iedereen werd erkend. Of je nu wilde of niet.

Dwz: Jezus werd niet gedood door een dwaas groepje gelovige joden. Een fanatieke joodse sekte.

Ergens in een achterbuurt.

Nee: door een wereldlijk rechter. Openlijk.

Door Pilatus kan de wereld zien wie Jezus is.

Pilatus staat zo als Romeins rechter aan het einde van de **rechtsprocedure** tegen Jezus.

Maar: hoe was het eigenlijk allemaal met Jezus gegaan in die laatste dagen?

Welk oordeel sprak PP uit? Welk vonnis?

Op donderdagavond werd Jezus gevangen genomen.

In de Hof van Gethsemane door een groep soldaten.

En Hij, die legioenen engelen te hulp had kunnen roepen, Hij laat zich binden en laat zich meevoeren naar het huis van de Hogepriester. En daar volgt een heel merkwaardig proces.

Want wat kunnen zij eigenlijk tegen Hem inbrengen?

Jezus staat daar: geboeid. “Eindelijk!!”.

Maar: hoe kunnen zij Hem nu veroordelen?

En nu zoeken ze naar getuigen. Overal proberen ze die getuigen vandaan te halen. Maar: geen enkel getuigenis is wat waard. Er is er niet één dezelfde.

Maw: er is geen getuigenis tegen Jezus!! Niets wijst op zijn schuld!

En uiteindelijk moet Jezus zélf het getuigenis geven waarop Hij wordt veroordeeld.

De hogepriester zegt tegen Hem: *“Ik bezweer u bij de levende God, zeg ons of u de Messias bent, de zoon van de levende God!”*. Dia.

En dan zegt Jezus: *“U zegt het! Maar ik zeg u tegen u allen: vanaf nu zul je de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Machtige en hem zien komen op de wolken van de hemel”*. Dia.

En dát had de Hogepriester nodig: *“Godslastering!!”* roept hij uit. *“Hij noemt zichzelf de Zoon van God en stelt zich aan God gelijk! Wat hebben we verder nog voor getuigenis nodig? Hij is des doods schuldig!”*.

Christus levert zelf het getuigenis waarop Hij wordt veroordeeld!

Heel die lange rij getuigen, die moet opdraven voor Annas en Kajafas, kan niets kwaads over Jezus bedenken. Hij heeft alleen maar goed gedaan. Genezen, vergeven.....

Ook heel onverdachte getuigen.

Judas verraadt Jezus. Maar een dag later slingert hij zijn 30 zilverlingen de tempel in en roept: *“Ik heb gezondigd. Ik heb onschuldig bloed vergoten!”*. Onschuldig bloed.

Tijdens het proces tegen Jezus komt zelfs de **vrouw van Pilatus** naar haar man toe en zegt: *“Bemoei je toch niet met die rechtvaardige, want in een droom heb ik veel om Hem geleden”*.

Rechtvaardige.

Ook **Herodes** vindt niets en stuurt Jezus weer terug naar Pilatus!'

En de **Romeinse hoofdman** roept aan de voet van het kruis: *“Waarlijk, dit was een zoon van god!!”*.

Allemaal zeggen ze: deze Jezus is onschuldig!

En dan het oordeel van PP zelf. De rechter.

Jezus wordt door de joden naar PP getuurd want zij mogen zelf geen doodvonnis uitvoeren. Daar hebben ze die Romeinen voor nodig.

En wát zeggen ze tegen Pilatus?

Zeggen zij: *‘Deze man zegt, dat Hij de Zoon van God is en dat is godslastering!’??*

Nee, als Pilatus vraagt naar de beschuldiging, dan ontwijken zij zijn vraag en zeggen: *“Als Hij geen misdadiger was, zouden wij Hem niet aan u overleveren”*.

Pilatus vraagt weer naar de beschuldiging, want hij voelt wel dat de joden hun eigen reden hebben waarom ze van deze man af willen.

En wat zeggen de joden dan? Zeggen zij dán *“Hij heeft God gelasterd”??*

Nee, want zij begrijpen wel, dat dat voor die Romein geen grond is voor de doodstraf.

Zij zeggen: *“Hij verleidt het volk. Hij zegt, dat ze geen belasting moeten betalen. Hij zegt, dat Hij de Christus, de Koning!”*.

Ja, en hier moet PP op in gaan: als deze Jezus dat doet en zegt, dan is Hij een gevaar voor Rome, een verrader. En daarop staat de doodstraf.

Pilatus gaat naar binnen en vraagt aan Jezus: *“Ben jij de Koning der joden”*.

En dan zegt Jezus: *“Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Als mijn Koninkrijk van deze wereld was, hadden mijn dienaren wel gevochten”*.

Pilatus krijgt door, dat Christus onschuldig is. Hij is helemaal geen gevaar voor Rome. Hij is onschuldig. Van hoogverraad tegen de Keizer is helemaal geen sprake.

Er gebeurt verder veel op die vrijdagmorgen: het gebeuren met Herodes, met Barabbas, de woedende joden...., maar één ding staat voor Pilatus vast: deze Jezus is onschuldig.

Wel 5 keer spreekt hij dit oordeel uit. Wel 5 keer klinkt uit de mond van de officiële rechter: Hij is onschuldig.

Wat alle getuigen tot dan toe al hebben duidelijk gemaakt, dat wordt nu door deze wereldlijke rechter onderstreept: Hij is onschuldig.

En dat vooral is het belang van PP in onze belijdenis: als officiële rechter spreekt hij Jezus vrij: "Onschuldig!". Hij wast zelfs zijn handen in onschuld!

Ja, en toch veroordeelt PP Jezus. Hij laat zich door de joden ompraten.

Pilatus is daarom de geschiedenis ingegaan als een laffe bange man. Zonder ruggengraat.

Maar is hij dat?

Nee, helemaal niet.

Pilatus was een geharde Romein. Hij had een zeer onbuigzaam karakter. Al verschillende keren heeft hij conflicten gehad met de joden. De joden, die hij verachtte met hun godsdienst.

Nu weer: hij houdt tot het laatste toe, dat Jezus onschuldig is.

Pas als zijn eigen positie in gevaar komt, laat hij Jezus kruisigen.

Want op een gegeven moment roepen de joden: 'als je hem loslaat, ben je geen vriend van de keizer!'.

Nu denkt PP: 'die man mag dan onschuldig zijn, maar ik ga voor die droom-koning niet mijn positie in gevaar brengen'.

En zo geeft PP Christus over aan de kruisdood.

Onschuldig bevonden en tóch veroordeeld.

2. Daaruit blijkt mijn onschuld.

Dit laatste is ook het meest vreemde van heel die lange geschiedenis. Naast alle leugens en persoonlijke belangen, alle haat: Hij wordt door iedereen onschuldig verklaard en tóch veroordeeld tot de kruisdood.

De grote vraag is nu: 'Was Jezus eigenlijk wel onschuldig??'.

Dát is hier de grote vraag: wás Jezus onschuldig?

Het antwoord op die vraag is: 'Neen!'.

Hij hing terecht aan het kruis. Hij is terecht veroordeeld.

Want hij droeg de vele duizenden zonden van de wereld op zijn schouders!

In ménsenogen was Hij onschuldig. Pilatus, die wereldse rechter, had gelijk.

Maar in Gods ogen was Hij schuldig. Gods toorn over onze zonden dreef hem naar het kruis.

Want dat is hier gaande: dwars door al dat dwaze mensenhandelen heen, handelt God.

Door onze wereldgeschiedenis loopt Gods heilsgeschiedenis. Pilatus' oordeel is Gods oordeel.

Pilatus' rechterstoel is Gods rechterstoel.

Omwille van de lieve vrede levert Pilatus Jezus over om gekruisigd te worden. Hij wilde geen oproer en hij wilde zijn eigen positie niet in gevaar brengen.

Omwille van de lieve vrede levert God deze onschuldige over om aan het kruis vervloekt te worden.

Om onze vrede.

Daarom is ook het oordeel van Pilatus over Jezus zo vertroostend: Jezus is onschuldig en juist daarom kan hij mijn schuld op zich nemen. In het vonnis van Pilatus beluister ik mijn eigen vrijspraak.

Dat is ook iets wat Jezus zelf heel goed zag.

Want Pilatus is toch wel onder de indruk van Jezus.

Hij loopt weer naar binnen en vraagt dan: "*Wie ben je?? Waar kom je vandaan??*".

Maar Jezus zwijgt.

En dan zegt PP: "*spreek je niet met mij? Weet je niet, dat ik de macht heb om je los te laten maar ook om je te laten kruisigen?*".

En dan zegt Jezus: '*Je zou geen macht over mij hebben als die macht jou niet van boven gegeven was*'.

Jezus zwijgt en buigt onder de macht van Pilatus, want Hij weet: 'Dit is de weg van de vader'.

Dit is het offer dat de Vader voor de wereld brengt. Om die wereld terug te brengen bij zijn hart.

Hij die de macht had over legioenen engelen. Hij die doden kon opwekken. De grote Zoon van David, de grote koning, hij buigt voor deze Pilatus, want hij weet: dit is vaders wil.

Dat blijkt al in Jezus gang naar Jeruzalem.

Want al in Joh 7 lezen we, dat er een moordaanslag beraamd wordt tegen hem. En dan staat er, dat zij hem probeerden te grijpen, maar dat lukte niet, omdat zijn ure nog niet was gekomen.

Ook al spreekt en werkt Jezus voortdurend in het openbaar, niemand kan de hand aan hem slaan.

Geen moordaanslag, geen sluipmoord, geen dood tijdens een volksoproer...

Nee, want Jezus moet langs het kruis. Langs Pilatus. Openlijk en publiek veroordeel.

Gekruisigd.

En dat was een straf, die alleen de Romeinen konden voltrekken.

Heel de procesgang is een verwarde menselijke mengeling van vreemde gebeurtenissen. Heel begrijpelijk als je let op de haat en de belangen en de strijd om het zelfbehoud.

Maar hoog daarbovenuit is het god zelf, die dwars daardoorheen zijn eigen Zoon onze schuld laat dragen aan het kruis. Vervloekt.

Deze wereldlijke rechter mag voor de oren van de hele wereld getuigen 'ik vind geen schuld in Hem'.

Daarom klinkt de naam van PP al eeuwen in de kerk, bij begrafenissen en bij doopvonten.

Zijn uitspraak is onze vrijspraak.

En dan niet door een rare toverspreuk: "Hocus pocus Pilatus pas".

Maar door de trouwe liefde van onze God!

Amen.